O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

RO’YXATGA OLINDI
№ vm – 343 - 5A340606 – 2.08
« 1 » Iyul **2003 y**

«TASDIQLANDI»
O’zbekiston Respublikasi
Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirligi

« 8 » Iyul **2003 y**

INVESTITsION TAHLIL
DASTUR

Oliy ta’limning 340000 —«Biznes va boshqaruv» ta’lim sohasidagi 5A3406012 - «Kapital qo’yilmalarni moliyalashtirish va ularning monitoringa» magistratura mutaxassisligi uchun

Toshkent-2003

Tuzuvchilar: dots. Jo'raev A. S.
k.o'q. Jabborov A.

Takrizchilar: prof. G'ozibekov D. G'.
dots. Karimov N. G'.

Bugungi iqtisodiy holat va uning yanada yuksalishi barcha moddiy va moliyaviy resurslardan samarali foydalanishni taqozo etadi. Bu esa o'z navbatida ularni tahlil etish bilan chambarchas bog'liqdir.

Mazkur dasturda iqtisodiyotimizga jalb etilayotgan investitsiyalardan samarali foydalanishning tahlili, investitsion loyihalarning samaradorligini aniqlash uslubiyoti mohiyati ochib berilgan. Investitsiyalarni rejalashtirishda loyihalarning o'rni va ularni amalga oshirish shart-sharoitlari ko'rsatib berilgan. Unda ma'ruza, amaliy (seminar) mashg'ulotlar, mustaqil ta'lim mavzulari va o'rganiladigan savollar o'z aksini topgan. Dasturda fanni o'rganishga oid uzbek, rus va ingliz tillarida chop etilgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati berilgan. Kompyuter o'quv dasturlari, internet tarmog'i saytlari ro'yxati ilova kilingan.

Dasturning ahamiyatli jihati shundaki, unda investitsiyalarning samaradorligini aniqlash usullari jahon amaliyotida qabul qilingan ko'rsatkichlar tizimi bo'yicha ko'rib chiqilgan.

Mazkur dastur magistrantlarni investitsiyalarning samaradorligini tahlil etish va baholash jarayonlari bilan bog'liq masalalar yuzasidan chuqur nazariy bilimlar bilan qurollantirish imkoniyatini beradi.

Сегодняшнее экономическое состояние и его развитие обусловливает эффективное использование материальных и финансовых ресурсов. Это тесно связано с их анализом.

В этой программе раскрыта методология определения эффективности инвестиционных проектов во всех сферах, а также эффективное использование инвестиций, привлекаемых в экономику, показана роль, проектов в планировании инвестиций и условия их реализации. В ней отражена тематика лекций, семинарских занятий и самостоятельных работ, а также рассматриваемые на них вопросы. В программе приводится список литературы на узбекском, русском и английском языках, прилагается список сайтов из сети Интернета.

Значимость программы заключается в том, что определение эффективности инвестиций рассматривается по принятой в мировой практике системе показателей.

Учебная программа содействует освоению магистрантами необходимых знаний относительно вопросов, анализа и оценки эффективности инвестиций.

Todayёs economic condition and their development causes an effective utilization of material and financial resources. It is closely connected to their analysis.

In this program the methodology definition of investment projects efficiency in all spheres, and also an effective utilization of involved investments is opened. The role of the projects in planning the investment and a condition of their realization is shown. It includes the subjects of lecture, seminars and independent projects and investigated questions are reflected. The list of the literature in Uzbek, Russian and English language has resulted the program. The list of sites from a network the boarding School is applied.

The Importance of the program is that definition efficiency of the investment is examined on the system of parameters accepted in global
practice.

The curriculum creates an opportunity for masterёs to master knowledge concerning the questions connected by the analysis and an estimation of efficiency of investments.

Dastur Toshkent Moliya instituti Ilmiy Kengashida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 25 aprel 9-sonli bayonnoma)

Dastur O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi oliy o'quv yurtlariaro ilmiy-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengash majlisida muhokama qilingan hamda nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 1 iyul 37-sonli majlis bayoni).

1. SO'Z BOShI

Mamalakatimizda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning asosiy yo'nalishlaridan biri investitsiya faoliyatini kuchaytirish hamda yangi ishlab chiqarish kuchlarini tashkil etish uchun xorijiy investitsiyalarni keng jalb etish hisoblanadi. Bu jarayonlarda investitsiya faoliyatini amalga oshirish bilan bog'liq barcha iqtisodiy - moliyaviy xizmatlarning ahamiyati o'sadi, investitsiya xarajatlarining samaradorligini oshishida moliya - bank tizimining roli kuchayadi. Bunday sharoitda investitsion tahlil o'ziga xos dolzarblik kasb etadi.

O'quv fanining maqsad va vazifalari, boshqa fanlar bilan o'zaro boglaiishi

«Investitsiey tahlil» fanini o'qitishning asosiy maqsadi magistrantlarni investitsiya loyihalarini makrodarajada tahlil etish, ularni iqtisodiy samaradorligi va moliyaviy daromadliligi nuqtai nazardan baholashga, iqtisodiyotimizning ustuvor tarmoqlariga kiritiladigan investitsion resurslarning samaradorligini tahlil etishga o'rgatishdir. Bu maqsaddan kelib chiqqan holda fanning asosiy vazifasi investitsiya loyihalarini iktisodiy baholash, tahlil etish, loyihalar tahlilining yangi usullari bo'yicha bilimlar berish, loyihalarni moliyalashtirishga qabul qilish borasida qarorlar qabul qilishga o'rgatish hisoblanadi. Mazkur fan investitsiya loyihalari tahlili va texnik ekspertizasi, loyiha-smeta ishi, davlat investitsiya siyosati, investitsiya loyihalarini moliyalashtirish mexanizmi, investitsiya loyihalari monitoringi, banklarda hisob va to'lov tizimi, xalqaro valyuta va hisob operatsiyalari, investitsiya loyihalarini moliyalashtirish va ularning monitoringi kabi fanlar bilan uzviy bog'liqdir. Shuning uchun ham magistrantlar yuqorida qayd qilingan fanlarni puxta o'zlashtirishlari talab etiladi.

O'quv fani bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarga talablar

Mazkur fanni o'rganish jarayonida talabalar tegishli bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lishlari lozim.

Talabalar umumnazariy fanlardan olgan bilimlari bilan bir qatorda investitsiya sohasiga oid qonunchilik, investitsiya loyihalarini ekspertizadan o'tkazish tartibidagi o'zgarishlardan xabardor bo'lishlari lozim.

"Investitsion tahlil" o'quv fani bo'yicha magistrantlar quyidagi masalalar bo'yicha chuqur bilimlarga ega bo'lishlari lozim:

- investitsiyalarni baholash tushunchasi, iktisodiy tahlilning asosiy yo'nalishlarini;
- tarmoqlarda investitsiyalarni makrodarajada tahlil etishni;
- investitsiya resurslari va ishlab chiqariladigan mahsulotlar narxlarini belgilashni;
- xarajatlar bahosini tahlil etishni;
- xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha asosiy hisobot turlarini;
- investitsiyalarni baholash usullarini;
- iqtisodiy tahlil va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlarini;
- noaniqlik sharoitlarda loyihalarni iqtisodiy baholashni;
- loyihalarning iqtisodiy samaradorligini baholashni.

Magistrantlar mazkur o'quv fani bo'yicha yuqorida ko'rsatilgan

masalalar bo’yicha nazariy bilimlarga ega bo’lish bilan birga ularni amaliyotda qo’llay olishlari hamda yangiliklarni o’zlashtira bilishlari kerak. Shuningdek, ular kompyuterlardan va boshqa zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish asoslarini o’rgatuvchi fanlarni ham o’zlashtirishlari kerak.

O’qitish jarayonida nazariy bilim bilan amaliyotni solishtirish usullarini, talabalarning mustaqilligini ta’minlovchi o’quv jarayonini, bilim va ilmga bo’lgan qiziqishini tashkil qilish bilan birga ularning mustaqil bilim olishiga sharoit yaratib berish kerak.

Amaliy, seminar va laboratoriya mashg’ulotlari bo’yicha bajariladigan ishlar miqdoriga minimal talablar

Reshchi o’quv dasturida keltirilgan amaliy (seminar) mashg’ulotlar mavzulari yuzasidan magistrantlar tegishli mavzular bo’yicha konspektlar olishadi, referatlar hamda mustaqil ishlar tayyorlashadi za amaliyot o’qituvchisi nazoratida ular yuzasidaya og’zaki suhbatdan o’tadilar. Ushbu talablar amaliy mashg’ulotlar mavzularida kursiv bilan ko’rsatilgan savollar bo’yicha magistrantlarning dare jarayonini to’liq o’zlashtirishlarini belgilab beradi.

Mashg’ulotlar hajmi bo’yicha tavsiyalar

O’quv rejasida fanga jami 120, shu jumladan, 40-ma’ruza, 40-amaliy, 40-mustaqil ta’lim soatlari ajratilgan.

O’quv jarayonida rejaga muvofiq oldin ma’ruza, keyin amaliy mashg’ulot o’tkaziladi. O’tilgan mavzular bo’yicha magistrantlarning mustaqil o’rganishi uchun alohida mavzular bo’yicha uy vazifalari beriladi. Magistrantlarning olgan bilimlarini aniqlashda og’zaki yoki yozma usullar qo’llaniladi.

Talabalar bilimini baholash uchun o’tkaziladigan nazorat tadbirlari miqdori

Ushbu fan bo’yicha talabalar bilimini baholash o’quv reyting tizimi bo’yicha joriy, oraliq va yakuniy baholashda yig’ilgan ballar asosida belgilanadi.

Fanni o’qitishning har bir semestrida ikki marotaba joriy, ikki marotaba oraliq va bir marotaba yakuniy baholash amalga oshiriladi. Agar fan bir necha semestr davomida o’qitilishi ko’zda tutilsa, oldingi semestrlar nihoyasida yakuniy baholash og’zaki yoki test usulida oxirgi semestrda esa yakuniy baholash faqat yozma ish usulida amalga oshiriladi.

Kompyuter, informatsiey va boshqa zamonaviy o’qitish texnologiyalarini qo’llash

Quyidagilar «Investitsion tahlil» fanini o’qitishning kompyuter, axborot va boshqa zamonaviy o’qitish texnologiyalarining tarkibiy qismlari hisoblanadi.

- o’quv maqsadlari va vazifalari katalogini ishlab chiqish;
- o’quv maqsadlarini test (nazorat) topshiriqlariga ko’chirish;
- tarqatma materiallardan, testlar to’plamidan, sayt va kompyuter dasturlaridan foydalanish;
- rejalashtirilgan maqsadlarni bajarilishini baholash.

  Magistrantlarga fanni zamonaviy usulda o’rgatish, ularning mustaqil bilim olishiga sharoit yaratish hamda olgan bilimini mustaqil ravishda baholash uchun quyidagilardan foydalaniladi;
- magistrantlarni oldindan tarqatma materiallar bilan ta’minlashga erishish;
- magistrantlarga o’z bilimini o’zi baholash uchun sharoit yaratib berish;
- magistrantlarning bilimini tayanch iboralar asosida baholashni joriy qilish;
- magistrantlarni kichik guruhlarga bo’lib o’qituvchilar rahbarligida mustaqil bilim olishga o’rgatish va h. k.

Mazkur fanni o’qitishda investitsiya sohasiga tegishli qonunlar, hukumat qarorlari, banklarda investitsiya loyihalarini baholash bo’yicha me’yoriy hujjatlar, nizomlar va investitsiya loyihalarini baholashning YuNIDO uslubiyoti va kompyuter dasturlaridan, yangi

kompyuter texnologiyalardan, tarqatma materiallardan, testlar to'plamidan xam foydalanish mumkin.

Ish dasturini tuzishga oid uslubiy tavsiyalar

Mazkur fan "Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish va kompleks ekspertiza qilish" mutaxassisligiga birinchi semestrda, "Kapital qo'yilmalarni moliyalashtirish va ularning monitoringi" mutaxassisligiga ikkinchi semestrda, «Investitsiya faoliyatini moliyalashtirish» mutaxassisligiga uchinchi semestrda va "Davlat investitsiyalari" mutaxassisligiga to'rtinchi semestrda o'qitilishi muljallangan. Ta'lim jarayonida banklarda investitsiya loyihalarini tahlil etish bo'yicha tavsiyanomalar, nizomlar, investitsiya faoliyatiga tegishli qonunlar, qarorlar, investitsiya dasturlari va kompyuter dasturlaridan ham foydalanish maqsadga muvofiq.

2. FAN DASTURI

«Investitsion tahlil» fani bo'yicha o'qiladigan mayoruza mashg'ulotlari mavzulari

Fanning predmsgi va mazmuni. Investitsion tahlilning asosiy yo'nalishlari va investitsiyalarni baholash jarayoni

Fanning predmeti va vazifalari, tarkibiy tuzilishi hamda boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi. Investitsion tahlilning maqsadi, faoliyat doirasi va asosiy yo'nalishlari. Ishtirokchi tomonlarning manfaatlari. Jamiyat manfaatdorligi. Investitsiya qarorlarining asosiy mezonlari. Tarmoqlarga kiritilayotgan investitsiyalar tahlili. Iste'mol uchun zarur resurslar va ishlab chshchariladigan maxsulotning narxlarini aniklash. Loyixalarning muddati va ularni gorizont rejalashtirish. Investitsiya loyixalarini baxolashga turli mutaxassislarining jalb etilishi. Investitsiyalarni baxolash davri va jarayoni.

Investitsion tahlilda xarajatlarni baholash msxanizmi

Ustuvor investitsiya loyihalari xarajatlarini baholash. Loyihalar ta'sirchanligi tahlili. To'liq investitsiya xarajatlari. Boshlang'ich investitsiya xarajatlari. Korxonalarni faydalanishga topshirish davridagi zaruriy investitsiyalar. Ishlab chikarish xarajatlari. Asosiy kapital. Asosiy kapitelga investitsiya xarajatlari. Sof aylanma kapital. Mablag'lar olish hisob-kitoblari (debitorlar). Tovar moddiy %axiralar. Kassa va bank naqd mablag'lari. To'lov hisob-raqamlari (krediterlar). Sof aylanma kapitalga bo'lgan ehtiyojlar hisob-kitobi. Ishlab chiqarish xarajatlari moddalarini aniklash. Ishlab chiqarish xarajatlari salmog'i. To'g'ri va egri xarajatlari. Marketing xarajatlar. Sotish va savdo xizmati xarajatlari. Ma'muriy xarajatlar.

Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha hisobotlarning asosiy turlari

Xo'jalik faoliyati tahlilining asosiy tamoyillari va tahlil uchun zaruriy hujjatlar tarkibi. Sof daromad haqida hisobot, uning mazmuni va tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlari to'g'risida hisobot. Balans hisoboti, uning mazmuni va tahlili. Mablaelar manbalari va ulardan foydalanish, (Moliyaviy rejalashtirish uchun real pul okimi).

Investitsion qo'yilmalarni iqtisodiy baholash ko'rsatkichlari va uslubiyoti va

Investitsion qo'yilmalarning samaradorlik ko'rsatkichlari. Loyihalarni iqtisodiy baholashning oddiy usullari va ularni qo'llash imkoniyatlari. Kapital qo'yilmalarning taqqoslama iqtisodiy samaradorlik koeffitsientlari. Investitsion loyshchlarning samaradorligini baxolashda inflyatsiya, risk, noanikliklarni xisobga olish. Mikro va makro darajada kapital ko'yilmalarning samaradorligini baxolash. Kapital ko'yilmalarni xudud tarmoklar bo'yicha baxolash.

Xalqaro ko'rsatkichlar tizimi bo'yicha investitsiyalarning samaradorligini baholash

Diskontlashtirish tushunchasi. Investitsiyalar samaradorligini baholashning dinamik usullari: daromadning ichki me'yori ko'rsatikichi, sof joriy qiymat ko'rsatkichi, investitsiyalarning rentabelligi ko'rsatkichi, investitsiyalarni diskontlangan qoplash muddati ko'rsatkichi. Ularni qo'llash va hisoblash uslublari. Investitsion ho'yilmalarning eng yaxgii variantini taplashning itstisodiy asoslanishi. Investitsiyalarning iktisodiy, tijorat va byudjet

samaradorliklari. Investitsiyalar samaradorligiga soliq, risk va inflyatsiyaning ta’sirini baholash.

Investitsion kreditlar va ularning samardorligini baholash

Kreditor va tadbirkor. Ularning o’zaro munosabatlari. Kreditning ta’minlanganligi, to’lovliligi, muddatliligi va qaytishliligi. Tadbirkor (qarz oluvchi) nuqtai nazaridan kreditning samaradorligi. Kreditning kreditor (qarz beruvchi) nuqtai nazaridan samaradorligi. Kreditor va tsarz oluvchining manfaatlari. Solits imtiyozlarining investitsion kredit samaradorligiga ta’sirini bauolash.

* Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish

Loyihalarni turlimanbalar evaziga moliyalashtirish. Aktsiyadorlik kapitali. Qarz mablag’lari hisobiga moliyalashtirish: kisqa muddatli ssudalar, uzok, muddatli ssudalar. Lizing asosida moliyalashtirish. Kapital qiymati. Xarajatlarni moliyalashtirishning moliyaviy siyosatga ta’siri. Ijtimoiy siyosat va moliyalashtirish soodasidagi tsonuniyatlar: moliyaviy tashkilotlar. Aralash investitsiyalash. Loyshchalarni venchurli moliyalashtirish. Ipoteka krediti.

Moliyaviy samaradorlik ko’rsatkichlari

Moliyaviy ko’rsatkichlarning loyiha samaradorligini aniqlashdagi ahamiyati. Rentabellik ko’rsatkichlari. Aylanuvchanlik ko’rsatkichlari. Moliyaviy barharorlik ko’rsatkichlari. Likvidlik ko’rsatkichlari.

Investitsion loyihalarda risklar va ularning tahlili

Investitsiya loyihalarini baholashda ma’lumotlarning to’g’riligi va aniqligi. Risk turlari. Risklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash yo’llari. Loyiha qatnashchilari o’rtasida risklarning taqsimlanishi. Investitsion loyishchalarning ta’sirchanligi tshchlili. Zararsizlik nuqtasi tahlili. Investitsiya risklari tahlili. Ularni hisoblash usullari. Risklarni oldini olish chora-tadbirlari.

Hududlarning investitsion tahlili

Hududlar iqtisodiyotidagi investitsion qo’yilmalar va ularning tarkibi. Hududlarning investitsiya siyosati va uning yo’nalishi. Hududlarning iqtisodiy va ijtimoiy ahvoli nuqtai nazaridan loyihalarni keng miqyosida baholash. Loyihaning hududlar iqtisodiyotining rivojlanishiga ta’sirini baholash. Hududlarni investitsiyalashni taqqoslama baholash. Hududlarning investitsiyalarni jalb etish imkoniyatlarini baholash.

Investitsiyalarning loyihaviy tahlili

Loyihaviy tahlilning ahamiyati va uni olib borish bosqichlari. Loyihaning iqtisodiy jihatdan asoslanishi. Loyihaning siyosiy tahlili. Loyiha bo'yicha ekologik tahlil olib borish. Loyihaning ijtimoiy tahlili. Loyihani amalga oshirishning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy ahvoliga ta'sirining salbiy va ijobiy oqibatlari.

3. AMALIY (SEMINAR) MAShG'ULOTLAR MAVZULARINING TAXMINIY RO'YXATI

Investitsion taqlilning asosiy yo'nalishlari va investitsiyalarni baholash jarayoni

Investitsion tahlilning maqsadi, faoliyat doirasi va asosiy yo'nalishlari. Ishtirokchi tomonlarning manfaatlari. Jamiyat manfaatdorligi. Investitsiya qarorlarining asosiy mezonlari. Tarmoqlarga kiritilayotgan investitsiyalar tahlili. Iste'mol uchun zarur resurslarning va ishlab chiqariladigan mahsulotning narxlarini aniqlash. Loyihalarning muddati va ularni gorizontal rejalashtirish. Investitsiya loyihalarini baholashga turli mutaxassislarining jalb etilishi. Investitsiyalarni baholash davri va jarayoni.

Investitsion tahlilda xarajatlarni baholash mexanizmi

Ustuvor investitsiya loyihalari xarajatlarini baholash. Doyihalarning ta'sirchanligi tahlili. To'liq investitsiya xarajatlari. Boshlang'ich investitsiya xarajatlari. Korxonalarni foydalanishga topshirish davridagi zaruriy investitsiyalar. Ishlab chiqarish xarajatlari. Asosiy kapital. Asosiy kapitalga investitsiya xarajatlari. Sof aylanma kapital. Mablag'lar olish xisob-kitoblari (debitorlar). Tovar moddiy zaxiralar. Kassa va bank naqd mablag'lari. To'lov hisob-raqamlari (kreditorlar). Sof aylanma kapitalga bo'lgan ehtiyojlar hisob-kitobi. Ishlab chiqarish xarajatlari moddalarini aniqlash. Ishlab chiqarish xarajatlari salmog'i. To'g'ri va egri xarajatlari. Marketing xarajatlari. Sotish va savdo xizmati xarajatlari. Ma'muriy xarajatlar.

Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha hisobotlarning asosiy turlari

Xo'jalik faoliyati tahlilining asosiy tamoyillari va tahlil uchun zaruriy hujjatlar tarkibi. Sof daromad haqida hisobot, uning mazmuni va tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlari to'g'risida hisobot. Balans hisoboti, uning mazmuni va tahlili. Mablag'lar manbalari va ulardan foydalanish (Moliyaviy rejalashtirish uchun real pul oqimi).

Investitsion qo'yilmalarni iqtisodiy baholash ko'rsatkichlari va uslubiyoti

Investitsion qo'yilmalarning samaradorlik ko'rsatkichlari. Loyihalarni iqtisodiy baholashning oddiy usullari va ularni qo'llash imkoniyatlari. Kapital qo'yilmalarning taqqoslama iqtisodiy samaradorlik koeffitsientlari. Investitsion loyihalarning samaradorligini baholashda inflyatsiyani hisobga olish. Mikro va makro darajada kapital qo'yilmalar samaradorligini baholash. Kapital qo'yilmalarni hudud va tarmoklar bo'yicha baholash.

Xalqaro ko'rsatkichlar tizimi bo'yicha investitsiyalarning samaradorligini baholash

Diskontlashtirish tushunchasi. Investitsiyalar samaradorligini baholashning dinamik usullari: daromadning ichki me'yori ko'rsatkichi, sof joriy qiymat ko'rsatkichi, investitsiyalarning rentabelligi ko'rsatkichi, investitsiyalarni diskontlangangan qoplash muddati ko'rsatkichi. Ularni qo'llash va hisoblash uslublari. Investitsion qo'yilmalarning eng yaxshi variantini tanlashning iqtisodiy asoslanishi. Investitsiyalarning iqtisodiy, tijorat va byudjet samaradorliklari. Investitsiyalar samaradorligiga soliq, risk va inflyatsiyaning ta'sirini baholash.

Investitsion krsditlar va ularning oamardorligini baholash

Kreditor va tadbirkor. Ularning o'zaro munosabatlari. Kreditning ta'minlanganligi, to'loachiligi, muddatliligi va qaytishliligi. Tadbirkor (qarz oluvchi) nuqtai nazaridan kreditning samaradorligi. Kreditning kreditor (qarz beruvchi) nuqtai nazaridan samaradorligi.

Kreditor va qarz oluvchining manfaatlari. Soliq imtiyozlarining investitsion kredit samaradorligiga ta'siriny baholash.

Investitsiya loyihalarini moliyalashtirish

Loyihalarni turli manbalar evaziga moliyalashtirish. Aktsioyador kapitali. KaR3 mablag'lari hisobiga moliyalashtirish: qisqa muddatli ssudalar, uzoq muddatli ssudalar. Lizing asosida moliyalashtirish. Kapital qiymati. Xarajatlarni moliyalashtirishning moliyaviy siyosatga yo ta'siri. Ijtimoiy siyosat va moliyalashtirish sohasidagi qonuniyatlar: moliyaviy tashkilotlar. Aralash investitsiyalash. Loyihalarni venchurli moliyalashtirish. Ipoteka kredita.

Moliyaviy samaradorlik ko'rsatkichlari

Moliyaviy ko'rsatkichlarni loyiha samaradorligini aniqlashdagi o'rni va ahamiyati. Rentabellik ko'rsatkichlari. Aylanuvchanlik ko'rsatkichlari. Moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari. Likvidlik ko'rsatkichlari.

Investitsion loyihalarda risklar va ularning tahlili

Investitsiya loyihalarini baholashda ma'lumotlarning to'g'riligi va aniqligi. Risk turlari. Risklarning kelib chiqish sabablari va ularni aniqlash yo'llari. Loyiha qatnashchilari o'rtasida risklarning taqsimlanishi. Investitsion loyihalarning ta'sirchanligi tahlili. Zararsizlik nuqtasi tahlili. Investitsiya risklari tahlili. Ularni hisoblash usullari. Risklarni oldini olish chora-tadbirlari

Hududlarning investitsion tahlili

Hududlar iqtisodiyotidagi investitsion qo'yilmalar va ularning tarkibi. Hududlarning investitsiya siyosati va uning yo'nalishi. Hududlarning iqtisodiy va ijtimoiy ahvoli nuqtai nazaridan loyihalarni keng miqyosda baholash. Loyihaning hududlar iqtisodiyoti rivojlanishiga ta'sirini baholash. Hududlarni investitsiyalashni taqqoslama baholash. Hududlarning iivestitsiyalarni jalb etish imkoniyatlarini baholash.

Investitsiyalarning loymhaviy tahlili

Loyihaviy tahlilning ahamiyati va uni olib borish bosqichlari. Loyihaning iqtisodiy jihatdan asoslanishi. Loyihaning siyosiy tahlil. Loyiha bo'yicha ekologik tahlil olib borish. Loyihaning pjtimoiy tahlili. Loyihani amalga oshirishning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy ahvoliga ta'sirining salbiy va ijobiy oqibatlari.

Kurs ishchi (loyihasn) mavzulari ro'yxati:

- Investitsiya loyihalarida risklarni baholash.
- Investitsiya loyihalarini xalqaro ko'rsatkichlar tizimi asoeida baxolash.
- Iqtisodiy tahlilning asosiy yo'nalishlari.
- Investitsiya resurslari va ishlab chiqariladigan mahsulotlar narxlarini belgilash.
- Xarajatlar bahosi tahlili.
- Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha asosiy hisobot turlari;
- Investitsiyalarni baholash usullari.
- Investitsiya loyihalarining moliyaviy-iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari.
- Loyihalarning iqtisodiy samaradorligini baholash.
- Investitsion kreditlar va ularning samaradorligi.
- Hududlar investitsiya faoliyati tahlili.
- Investitsiya loyihalari samaradprligini op1irish masalalari.
- Loyihalar ekspertizasida vaqg omili va inflyatsiyani hisobga olish.
- Kapital qo'yilmalarning qoplashliligini baholash;
- Sof joriy qiymat ko'rsatkichi, uni qo'llash va hisoblash uslubiyoti.
- Daromadning ichki me'yoriy ko'rsatkichya, uni qo'llash va hisoblash uslubiyoti.
- Investitsiyalarning rentabelligi ko'rsatkichi, uni qo'llash va hisoblash uslubiyoti.
- Investitsiyalarni qoplash mudtsati ko'rsatkichi, uni qo'llash va hisoblash uslubiyoti.

4. TAVSIYa ETILAYoTGAN MAVZULAR BO'YIChA KO'RGAZMA-NAMOYISh MATERIALLARI, O'QUV FILMLARI VA BOShQA DIDAKTIK MATERIALLAR RO'YXATI

O'quv jarayonini tashkil etishda ko'rgazmali vositalardan, slaydlar, diaproektor va jadvallardan foydalanish ko'zda tutilgan. Ayrim aniq masalalarni o'rganishda shaxsiy kompyuterlardan ham foydalanish tavsiya etiladi.

"Investitsion tahlil" fanini o'rganishda magistrantlar amaliy yordam tariqasida investitsiyalarni makrodarajada tahlil etishning umumiy tuzilishini o'rganish bo'yicha chizmalar, slaydlar bilan ta'minlanadi.

Magistrantlarga "Investitsion tahlil" fanini o'rganishda turli xil axborot vositalaridan, shu jumladan, Internet tizimidagi quyidagi sayt va elektron pochtalardan foydalanish tavsiya dtiladi:

http://www.ici.org/
http://www.aimr. org/
http://www.nasbic. org
http://www.bankofamerica.com/investments/
blip://energytrends.pnl.gov
http://www.calvertfoundation.org/
http://www.optionetics.com/
http://invest-faq.com/
http://www.oakinv.com/
http://www.hondurasinfo.hn/
http://www.wisebuy.co.uk/
http:// subscribe.ru
http:// www.bimk.kiev.ua
http://tininfo.bigural.ru
http:www.bashkortostan. ru

http://vuirute.iessl.ru
http://tut.by
http://megapolis.kharkov.ua
http:// www.rada.kiev.ua
http://alyona.nns.ru
http://www.hse.ru
http:// www.chtivo.ru
http:// bdg.preess.net.by

Shuningdek, Tashqi iqtisodiy faoliyat Milliy banki, investitsion kompaniyalar, Xorijiy investitsiyalar bo'yicha Agentlikning amaliy materiallari, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteta va Toshkent Moliya institutida tayyorlangan o'quv filmlar, didaktik materiallar va multimediya ilovalaridan foydalanish tavsiya etiladi.

5. O'ZLAShTIRISh NAZORATI

Magistrantlarning o'zlashtirishlarini baholash semestr davomida muntazam ravishda olib boriladi va joriy, oraliq hamda yakuniy baholash orqali amalga oshiriladi. Joriy va oraliq baholashga ajratilgan ballar mikdori o'quv rejasida fanga ajratilgan soatning 70 foizi, yakuniy baholash esa 30 foizi mikdorida belgilangan.

"Investitsion tahlil" fanidan magistrant to'plashi mumkin bo'lgan maksimal ball 80 ga teng bo'lib, shundan joriy baholashga 28, oraliq baholashga 28, yakuniy baholashga 24 ball ajratiladi. Joriy va oraliq baholash turlariga belgilangan ballar quyidagi mezonlar asosida qo'yiladi:

- magistrantning o'quv jarayonidagi davomati va faolligi;
- amaliy (seminar) mashg'ulotlarga tayyorgarlik darajasi;
- dolzarb mavzular bo'yicha referatlar yozishi;
- mustaqil ta'lim uchun berilgan nazorat ishlarini bajarishi;
- fan bo'yicha ko'rgazmali qurollarni tayyorlash.

Tayanch iboralarga asoslangan yozma ishni o'tkazish tartibi "Reyting tizimini yakuniy baholash bosqichida "Yozma ish" usulini tadbiq etish bo'yicha namunaviy Nizom" bilan belgilanadi. Semestr davomida fanlar bo'yicha to'plangan ballar quyidagi o'zlashtirish ko'rsatkichlari bilan baholanadi.

86 - 100 foizgacha (68,8 balldan 80 ballgacha) -"a'lo";
71 - 85 foizgacha (56,8 balldan 68,7 ballgacha)- "yaxshi";
55 - 70 foizgacha (44 balldan 56,7 ballgacha) -"qoniqarli",
55 foizdan kam (0 dan 43,9 ballgacha) -"krniqarsiz".

6. ADABIYoTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekistan Respublikasining «Investitsiya faoliyati to'g'risida»gi Qonuni, 1998. 24 dekabr.
2. O'zbekistan Respublikasining «Chet el investitsiyalari to'g'risida» gi Qonuni, 1998. 30 aprael.
3. O'zbekistan Respublikasining «Chet ellik investorlar huquqlarining kafolatlari va ularni himoya qilish choralari to'g'risida»gi Qonuni. 1998yil, 30 aprel.
4. Karimov I.A. O'zbekistan iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lida. - T.: O'zbekiston, 1995.
5. Karimov I.A. O'zbekistan XXI asrga intilmokda. - T.: O'zbekiston, 1995.

6. Prezident Islom Karimovning 2002 yilda mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2003 yilda iqtisodiy isloxatlarni chuqurlashtirishning asosiy yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasi majlisidagi ma'ruzasi. Xalq so'zi, 2003 yil, 18 fevral.
7. Ukaz Prezidenta Respubliki O'zbekistan «O merax po sovershenstvovaniyu mexanizma realizatsii proektov s inostrannimi investitsiyami», ot 9 fevralya 1998 goda, Finansovoe zakonodatelstvo Respubliki O'zbekistan №3, 1998.
8. Abdullaeva Sh. 3. Pul, kredit va banklar. - T.: Moliya, 2000.
9. Abdullaeva Sh. 3. Bank risklari va kreditlash. - T.: Moliya, 2002.
10. Angelidi M. S, Karimov N. G. Analiz investitsionnix proektov: Ucheb. pos. T., 2000.
11. Abryutina M.S., Gracheva A.V. Analiz finansovo-ekonomicheskoy deyatelnosti predpriyatiy: Uchebno-prakticheskoe posobie. ~ M.: Delo i Servis, 2001.
12. Bankovskoe delo. Slovar: Per. s angl. - M.: INFRA-M, 2001.
13. Bankovskie operatsii. Chast-2. Uchetno-ssudnie operatsii i agentskie uslugi bankov. Pod red. O. I. Lavrushina, - J: INFRA-M., 1996.
14. Biznes-plan investitsionnogo proekta: Otechestvenniy i zarubejniy opit. Sovremennaya praktika i dokumentatsiya: Ucheb. posobie. / Pod red. V.MLopova. - M.: Finansi i statistika, 2002.
15. Bogatin Yu. V., Shvandar V. A. Investitsionniy analiz. Uchebnoe posobie dlya vuzov - M.: YuNITI-DANA, 2000.
16. Bocharev V. V., Popova R. G. Finansovo-kreditniy mexanizm regulirovaniya investitsionnoy deyatelnosti predpriyatiy. Ucheb. pos. — SPb.: UEF, 1993.
17. Bocharev V. V. Upravlenie investitsionnim portfelem. Ucheb. pos. - SPb.: UEF, 1997.
18. Bocharev V.V. Metodi finansirovaniya investitsionnoy deyatelnosti predpriyatiy. ~M.: Finansi i statistika, 1998.
19. Biznes-plan. Metodicheskie materiali. / Pod red. N.A. Kolesnikovoy, A.D. Mironova. - M.: Finansi i statistika, 2002
20. Vaxobov A. V., Ibroximov A. T. Moliyaviy tahlil: Darslik. - T.: Sharq. 2002.
21. Vasilev N. M., Katirin S. N. Lepe L. N. Lizing kak mexanizm razvitiya investitsiy i predprinimatelstva. -M.: OOO Izdatelstvo - konsaltingovaya kompaniya «DeKA», 1999.
22. Vaxrin P. I. Investitsii: Uchebnik. - M.: Dashkov i K., 2002. Volkov I.M., Gracheva M.V. Proektniy analiz: Uchebnik dlya vuzov. - M.: YuNITI, 1998.
23. Gazibekov D. G., Sobirov O. Sh. Lizing i ego razvitiya v O'zbekistane. - T.: Moliya, 2001.
24. Koltinyuk B.A. Investitsionnoe proektirovanie ob'ektov sotsialno-kulturnoy sredi: Ucheb.. - S-Pb.: Izd-vo Mixaylova V.A., 2000.
25. Kovalev V. V. Metodi otsenki investitsionnix proektov. — M.: Finansi i statistika, 2002.
26. Mazur I. I., Shapiro V. D., Olderogge N. G. Upravlenie proektami: Ucheb. pos. dlya vuzov/Pod obshch. red. I.I. Mazura. - M.: Ekonomika, 2001. Fabotsi F. Upravlenie investitsiyami: Per. s angl. - M.: INFRA-M, 2000. Shcharp U., G.Aleksandr, Dj. Beyli «Investitsii». Per. s. angl. - M.: INFRA-M., 1997. Vinogradova T.N. Bankovskie operatsii: Uchebnoe posobie. - Rostov n/D: Feniks, 2001. Guseva I.A. Praktikum po rinku tsennix bumag. - M.: Yurist, 2000.
27. Kotler F. Osnovi marketinga. Per. s nem., M.,1996. Klassika marketinga /Sostaviteli Enis B.M., Koks K. T., Mokva II- SPb: Piter, 2001.
28. Kotler F. Upravlenie marketingom/Sokr. per. s angl. B.A.Goldberga - M.: Ekonomika, 1990.
29. Kotler P., Marketing Management Analysis Planning and Control, Englewood Cliffs, N. Y Prentice-Hall, Jnc, 1976.

30. Lipsits I.V. Kossov V.V. Investitsionniy proekt: metodi podgotovki i analiza. - M.: BEK, 1996.
31. Lamben J.J. Strategicheskiy marketing. Evropeyskaya perspektiva: Per s frants. - SPb.: Nauka, 1996. Teoriya i praktika antikrizisnogo upravleniya/Pod red. S.G. Belyaeva, V.I. Koshkina - M.: YuNITI, 1996. Finansoviy analiz: Upravlenie kapitalom. Vibor investitsiy.
Analiz otchetnosti. - M.: Finansi i statistika, 1996.
32. Dengi, kredit, banki. Uchebnik. / Pod red. O.I. Lavrushina. M.: Finansi i statistika, 2002.
33. Endovitskiy D.A. Kompleksniy analiz i kontrol investitsionnoy deyatelnosti: metodologiya i praktika. / Pod red. prof. L.G. Gilyarovskiy. - M.: Finansi i statistika, 2001.
34. Sheremet A.D. Finansoviy analiz v kommercheskom banke / A. Sheremet, G.N Shcherbanova. - M.: Finansi i statistika, 2002.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Biznes-plan investitsionnogo proekta: otechestvenniy i zarubejniy opit, sovremennaya praktika i dokumentatsiya: Ucheb. posobie. - M.: Finansi i statistika, 1997. Blank I.A. Investitsionniy menedjment. Kiev, 1995.
2. Birman G., Shmidt S. Ekonomicheskiy analiz investitsionnix proektov./ Per. s angl. pod red. L.P. Belix.- M.: Banki i birji, YuNITI, 1997.
3. Bromvich M. Analiz ekonomicheskoy effektivnosti kapitalovlojeniy: Per. s angl. - M.: INFRA-M, 1996.
4. Boguslavskiy M.M. Inostrannie investitsii: pravovoe regulirovanie.-M.: 1996.
5. Breyli R., Mayers S. Printsipi korporativnix finansov. M.: Olimp-biznes, 1997.
6. Burov V.P. Gal V.V. Kazakov AL, Moroshkin V.A. Biznes-plan innovatsionnogo proekta metodika sostavleniya. Metodicheskoe posobie — M.: TsIPKKAP, 1997.
7. Gitman L. Dj, Djonk M.D. Osnovi investirovaniya. Per. s angl. - M.: Delo, 1997.
8. Gulyamov S.S. Proektniy analiz investitsiy - T.: GFNTI, 1995.
9. Xenniger E. Kryuger T.M. Rukovodstvo po izuchennogo uchebnika Osnovi investirovaniya. L. Dj. Gitmana,M.D. Djonka. Per s angl - M.: Delo, 1997.
10. Strategicheskoe planirovanie i analiz effektivnosti investitsiy/A.B. Idrisov, S.V.Kartishev, A.V. Postinikov. - M.: Filin,. 1996.
11. Rukovodstvo po otsenke effektivnosti investitsii:Per. s angl. prereab i dop. -M.: INFRA-M., 1995.
12. Shim Djey K., Sigel Djoel G. Finansoviy menedjment/Per, s angl. - M.: Filin, 1996.
13. Finansi i upravlenie predpriyatiem/ Pod red. A.M. Kovalevoy. - M.: Finansi i statistika, 1995.
14. Markaryan E.A., Gerasimenko G.P. Finansoviy analiz. - M.: PRIOR, 199 6.
15. Mejdunarodnie investitsii i mejdunarodnie zakupki: Uchebnoe posobie.-SPb.; GUEF, 1998.
16. Makarevich L.M. Biznes-plan dlya instrannogo investora. Metodicheskoe posobie dlya prakticheskogo primeneniya. - M.: Finpress, 1998.
17. Finansoviy menedjment: teoriya i praktika: Uchebnik/Pod red. E.S. Stoyanovoy. - M.:Prespektiva, 1996.
18. Finansovoe upravlenie kompaniey/Obshch. Red. E.V. Kuznetsovoy. - M.: Fond Pravovaya kultura, 1996.
19. Chetirkin EM. Metodi finansovix i kommercheskix raschetov. - M.: Delo Ltd, 1995.
20. Xan D. Planirovanie i kontrol: kontseptsiya kontrollinga: Per. s nem. - M.: Finansi i statistika, 1997.
21. Konkurentsiya i upravlenie riskami na predpriyatiyax v usloviyax rinka. - M.: Alane, 1997

22. Odintsov B.E. Proektirovanie ekonomicheskix ekspertnix sistem - M.: YuNITI, 1996.
23. Kovalev V.V. Metodi otsenki investitsionnix proektov - M.. Finansi i statistika, 1998.